
Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2018:12

Ledarskapsutbildning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2018:71 med förslag att uppdra till kyrkostyrelsen dels att tillhandahålla vidareutbildningar för alla kyrkliga ledare, dels att erbjuda handledning för alla kyrkliga ledare samt motion 2018:91 med förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att göra en kartläggning av hur stiftens arbetar med att stärka kyrkorådens förtroendevalda så att de ges förutsättningar att matcha dagens kyrkoherdar som rustas i modernt ledarskap, detta för att få fram goda exempel.

Utskottet anser att det är av stor betydelse att anställda och förtroendevalda i Svenska kyrkan får möjlighet till fortbildning och annat stöd men med den ordning som gäller för ansvarsfördelning inom Svenska kyrkan är detta i första hand en uppgift för församlingar och pastorat samt stift och utskottet föreslår därför att motionerna avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:71, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:71, punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:91.

Motionernas förslag

Motion 2018:71 av Terence Honglo m.fl., Utbildning och handledning för kyrkliga ledare

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att tillhandahålla vidareutbildningar för alla kyrkliga ledare.
2. uppdra till kyrkostyrelsen att erbjuda handledning för alla kyrkliga ledare.

Motion 2018:91 av Åsa Ingårda m.fl., Stärkt ledarskap hos förtroendevalda

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att göra en kartläggning av hur stiftens arbetar med att stärka kyrkorådens förtroendevalda så att de ges förutsättningar att matcha dagens kyrkoherdar som rustas i modernt ledarskap, detta för att få fram goda exempel.

Bakgrund

Utbildningar för anställda, förtroendevalda och ideella medarbetare

Inom ramen för stiftets uppdrag att främja och ha tillsyn över församlingslivet erbjuder stiftet utbildningar och fortbildningar för anställda, förtroendevalda och ideella medarbetare. De områden inom vilka utbildning erbjuds, när och i vilken omfattning, varierar. Det är stiftens och församlingarnas behov och resurser som avgör vilka utbildningar som erbjuds. I början av de senaste mandatperioderna har stiftet genomgående erbjudit utbildningar för förtroendevalda med särskild inriktning på dem som är nya i sitt förtroendeuppdrag. Ett studiematerial för förtroendevalda har tagits fram tillsammans med studieförbundet Sensus och bokförlaget Verbum. Materialet har fått stor spridning och används både vid utbildningar anordnade av stift och i församling. Sedan många år samarbetar Svenska kyrkan med Sensus vid anordnande av vissa utbildningar för förtroendevalda, och nyligen utarbetades även ett material för utbildning av ideella medarbetare, då i samarbete med Sensus och Ideellt forum. Som komplement till mer traditionella utbildningstillfällen finns även internetbaserat studiematerial. När det gäller unga ledare bedrivs ett omfattande arbete i församlingar och stift genom vilket många ungdomar får genomgå ledarutbildning.

I detta sammanhang kan även nämnas det forskningsprojekt om kyrkoråd som pågår vid kyrkokansliet. De frågor som projektet söker belysa och studera är bland annat hur kyrkoråden ser på sin uppgift, vari problemen och möjligheterna ligger samt hur relationen mellan kyrkoherde och kyrkoråd fungerar. Projektet startade 2015 och materialet är för närvarande under bearbetning för att publiceras i bokform.

Arbetshandledning

Handledning kan vara av olika slag men den handledning inriktad på yrkesverksamma som erbjuds i samtliga stift är arbetshandledning. Organisationen och förutsättningarna för arbetshandledning ser dock olika ut i de olika stiftet. Arbetshandledningen fokuserar på arbetet och yrkesrollen och är en möjlighet för kyrkligt yrkesverksamma att, i grupp eller enskilt, tillsammans med en särskilt utbildad handledare, samtala och reflektera över frågeställningar som berör roll, uppdrag, organisation och arbetssituation. Arbetshandledning kan erbjudas alla yrkeskategorier (diakoner, pedagoger, präster, kyrkvaktmästare, administrativ personal, husmödrar, kyrkomusiker, m.fl.). Den kan ske enskilt eller i mindre grupper. Handledningsgrupper kan vara homogena och enbart bestå av en yrkesgrupp (t.ex. kyrkoherdar eller pedagoger) eller kan omfatta flera yrken som har en uppgift gemensamt (t.ex. ungdomsarbete, äldrearbete eller arbetsledning). Samordningen av arbetshandledning i Svenska kyrkan sker genom en nationell samordningsgrupp.

Ansvarsfördelning mellan stift och nationell nivå

Kyrkoordningen anger en ansvarsfördelning mellan stift och nationell nivå som innebär att det är stiftets uppgift att främja församlingslivet, i vilket det ingår att erbjuda möjligheter till utbildning och handledning, och nationell nivåns uppgift att stödja stiftet. Detta var också Tillsyns- och uppdragsutskottets utgångspunkt vid behandlingen av motion 2015:6 då utskottet i sitt betänkande TU 2015:2 yttrade följande.

Stiftet har ett ansvar att driva utbildningsfrågor. I det arbetet ser utskottet det som angeläget och positivt att stiftet samverkar.

Utskottet menar att kyrkostyrelsen med anledning av motion 2015:6 ska få i uppdrag att i samverkan med stiftet pröva frågor om hur en kompletterande påbyggnadsutbildning för kyrkoherdar kan utformas.

Även om det inte direkt ingår i det uppdrag som utskottet föreslår att kyrkomötet ska besluta kan mycket väl behovet av ledarskapsutbildning för andra grupper av anställda tas upp i samma sammanhang.

TU 2018:12

Kyrkomötet beslutade enligt utskottets förslag att med anledning av motionen uppdrar till kyrkostyrelsen att i samverkan med stiftens pröva frågan om hur en kompletterande påbyggnadsutbildning för kyrkoherdar kan utformas (KmSkr 2015:31). Uppdraget har slutbehandlats enligt årsredovisningen för nationella nivå 2016 (KsSkr 2017:2, bilaga 2 sidan 50).

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:71.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:91.

Utskottet anser liksom motionärerna att det är av stor betydelse att anställda och förtroendevalda i Svenska kyrkan får möjlighet till fortbildning och annat stöd så att de har förutsättningar för att utföra sina uppgifter på bästa sätt. Med den ordning som gäller för ansvarsfördelning inom Svenska kyrkan är detta dock i första hand en uppgift för församlingar och pastorat samt stift. Förutom de utbildningar som erbjuds från stiftens egen regi eller i samverkan med andra aktörer som nämnts i bakgrundsbeskrivningen, erbjuder även Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation utbildningar som riktar sig till anställda och förtroendevalda. Mot bakgrund av detta anser utskottet att kyrkomötet ska avslå motion 2018:71 och motion 2018:91.

Uppsala den 4 oktober 2018

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Margareta Nisser-Larsson, ordförande

Anna Tronêt, sekreterare

Beslutande: Margareta Nisser-Larsson, ordförande, Maria Johansson-Berg, Roine Olsson, Anna Forssell, Lars Risberg, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Mattias Rosenquist, Lisbeth Göranson, Anna-Lena Carlsson, Helena Elmqvist, Helena Nordvall, Hanna Unger, Linda Sjöo och Torbjörn Arvidsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Birgitta Eliasson, Sebastian Clausson, Linda Isberg, Sten Janson, Stig Eriksson, Alexander Christiansson, Johan Blix, Hans Weichbrodt, Lars Arvidsson och Jan Björkman.

Biskoparna Johan Tyrberg och Susanne Rappmann har deltagit i utskottets överläggningar.